

De Negrín a Sánchez Castejón

El líder socialista presidirà la primera coalició d'esquerres a Espanya des de la Guerra Civil; Negrín va liderar els darrers governs de la República integrats per PSOE, comunistes, republicans i PNB

Un dels primers governs de coalició de la República, amb Alcalá Zamora i Manuel Azaña al davant. | [wikimedia commons](#)

Un cop superada la investidura de Pedro Sánchez (<https://www.naciodigital.cat/noticia/193902/sanchez/revalida/presidencia/ma/podem/dels/sobirani-stes>), i per primer cop des dels inicis de la Transició, Espanya tindrà un govern format per dues organitzacions coaligades. També serà el primer govern format per diversos partits d'esquerres des del 1939, any en què va acabar la Guerra Civil. D'aquesta manera, s'ha superat una anomalia històrica dins de la Unió Europea, com era el fet de no formar-se executius de diversos partits.

A l'estat espanyol sempre han estat difícils les coalicions. El pes de l'autoritarisme i del cabdillisme en la política ha fet complicada la idea de compartir el poder, un fet molt més habitual en la majoria de les democràcies europees. Moltes vegades, han estat crisis gravíssimes de l'Estat les que han forçat les coalicions. Per parlar de les anteriors experiències de coalicions cal anar tan lluny que per fer-ho s'ha d'esmentar la figura de Negrín.

La darrera coalició d'esquerres

El darrer govern de coalició d'esquerres va ser el format per Juan Negrín l'abril del 1938 en el moment dramàtic de la Guerra Civil. Hi eren presents ministres del PSOE, un membre del PCE (Vicente Uribe), un de la CNT (Segundo Blanco), tres d'Izquierda Republicana, el partit d'Azaña, en aquell moment president de la República, i un del petit partit centrista Unió Republicana. També hi havia un dirigent del PNB i un d'ERC, Jaume Ayguadé, a la cartera de Treball.

La Segona República, amb un mapa de partits molt trossejat, va fer inevitables les coalicions. En el període inicial (1931-33) hi va haver diversos governs formats per diversos partits republicans laics i de centre esquerre amb els socialistes del PSOE. Després, en l'anomenat bienni negre (1933-36), van ser habituals els executius constituïts per membres del partit Radical de Lerroux (dreta republicana) i de la CEDA, la gran força conservadora i catòlica. Va ser precisament el primer govern amb ministres de la CEDA -un partit que no era republicà i era vist com una amenaça per les esquerres- el que va precipitar el Sis d'Octubre i la revolució d'Astúries.

La dificultat dels acords d'esquerres

Les dificultats que hi ha hagut sempre per formar governs de coalició es veu també en els moments previs a la Guerra Civil. Les eleccions de febrer de 1936 van ser un triomf pel Front Popular (format pels partits republicans, el PSOE i amb el suport del PCE). Però els primers governs formats per Manuel Azaña van ser formats tan sols per partits republicans. El PSOE, molt dividit, va preferir romandre fora del govern. Un sector radical acabdillat per Largo Caballero no volia seure al Consell de Ministres i va optar per una actitud maximalista, amb un llenguatge revolucionari.

Ni tan sols en els mesos inicials de la guerra va ser possible un govern que integrés totes les forces republicanes i d'esquerres. No va ser fins al setembre de 1936, ja amb el país en flames, que es va constituir un executiu presidit per Largo Caballero amb republicans, socialistes, ERC, el PNB i el PCE. Dos mesos després, un nou govern va sumar també quatre ministres anarcosindicalistes de la CNT.

El primer govern de coalició del segle XX

Abans de la República ja hi havia hagut alguns governs de coalició. Però també en un context de crisi greu. La monarquia d'Alfons XIII trontollava el 1917, després d'una vaga revolucionària i d'un moviment de reforma impulsat per la Lliga Regionalista de Prat de la Riba, que, aliada a forces republicanes espanyoles, reclamava una reforma constituent. Finalment, el rei va optar per formar governs de coalició, que en algun moment van aplegar membres dels dos partits tradicionals, liberals i conservadors, més algun representant de la Lliga, com Francesc Cambó. Però aquests governs, molt diversos i dividits, no van resoldre cap problema social pendent i la crisi va desembocar en la dictadura de Primo de Rivera.

Definitivament, les coalicions no han estat fàcils a Espanya. El debat d'investidura conclòs ara ho ha fet possible. S'inicia una etapa política inèdita en què tornaran a evidenciar-se, però, les dificultats per fer concessions i reconèixer les posicions de l'altre sense deslegitimar-lo.